

УДК 330.101+336.225.68

До Тхі Мінь Тхао – ст.гр. УЕ-61

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

НЕЗАКОННІ ФІНАНСОВІ ПОТОКИ І ПОДАТКОВІ ПРИТУЛКИ ЯК РЕАЛЬНА ЗАГРОЗА СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кириченко С.О.

Do Tkhi Min Tkhaio

*National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic
Institute"*

ILLCIT FINANCIAL FLOWS AND TAX HAVENS AS A REAL THREAT TO MODERN ECONOMY

Supervisor: PhD of Economic sciences Kyrychenko S.

Ключові слова: незаконні фінансові потоки, податкові притулки, тіньова економіка, корупція, офшорні зони

Keywords: illicit financial flows, tax havens, shadow economy, corruption, offshore zones

Економіка перебуває в постійному русі, постійно розвиваючись, несучи позитивні результати, але при цьому й ряд негативних наслідків. Поряд з легальною економікою функціонує так звана тіньова економіка, яка має негативний вплив як на національну економіку, так і на світову економіку в цілому.

Тіньова економіка спрямована на отримання доходів від здійснення забороненої економічної діяльності або ухилення від державного контролю та сплати податків, здійснюючи при цьому легальні види діяльності. Часто це поняття асоціюється з корупцією, незаконними фінансовими операціями, що проводяться в фінансовому секторі економіки і не тільки, пов'язаних з відмиванням грошей для подальшого інвестування в легальну економіку, фінансуванням тероризму, наркобізнесом, контрабандою та іншим.

Проблема тінізації економіки дедалі загострюється в світовій економіці, тому на сучасному етапі розвитку функціонують міжнародні організації, діяльність яких спрямована на протидію відмиванню (легалізацію) коштів, отриманих незаконним шляхом, такі як FATF, ООН, СІСР, ОДССР, СІІН, FOPAC та FINEEN. Згідно з даними дослідження GFI (Global Financial Integrity) за 2015 рік, країни, що розвиваються втратили 13,4 трлн дол.США в результаті широкомасштабних витоків в платіжному балансі, зокрема, відповідно до аналізу, резиденти країн, що розвиваються, утримують більш ніж 4,4 трлн дол. США на рахунках своїх активів в податкових притулках, тобто офшорних зонах, для ухилення від сплати високих податків – такі показники є досить тривожними [1]. Слід зазначити, що процес легалізації «брудних» грошей, постійний приплив і відплив таких грошей ставить під загрозу стабільність економічного розвитку країн, в яких це постійно відбувається, адже надлишковість грошей, які потрапляють в обіг, порушують грошовий баланс, попит на них, зміни відсоткової ставки, що призводить до інфляції та значних збитків в економіці.

Україна – країна з ринковою економікою, яка пройшла тривалий час для її становлення, але, на сьогоднішній день, в країні спостерігається економічна

дестабілізація, що обумовлена проведенням антитерористичної операції на сході та анексією Кримського півострова. Україна – одна з країн, яка має найгірші економічні показники серед країн світу. Показник рівня тіньової економіки в Україні є досить високим. За даними Світового банку та за обрахунками австрійського економіста В. Шнайдера 49,7% від загального ВВП країни знаходиться в тіні [2]. Оскільки в Україні основними джерелами доходів з тіньової економіки проявляються у вигляді приховування прибутків підприємства від оподаткування, нелегальний експорт капіталів в податкові гавані, корупція, проведення фінансових махінацій та ін., то внаслідок цього знижується інвестиційна привабливість регіонів, виникає недовіра до влади, які штовхають людей до переходу в тіньову економіку.

Надходження капіталу в офшорні зони в основному здійснюється у вигляді інвестицій через ухилення від подвійного оподаткування, здійснення незаконних фінансових операцій для відмивання «брудних» грошей, бо у податкових притулках порівняно мала відсоткова ставка та високий рівень гарантування як банківської, так і комерційної секретності. Такими зонами, з найбільшим впливом капіталу з України, є Кіпр та Віргінські острови. Відмивання грошей також здійснюється через засновані фіктивні компанії, здійснення купівлі-продажу товарів, які фактично ніколи не існували. Тому в Україні на даний момент існує відповідна законодавча база спрямована на протидію здійснення фінансових махінацій: Кримінальний кодекс України, ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» та інші.

Перед тим як нелегальні кошти знову повертаються в звичайну економіку, вони проходять процес легалізації, після яких дуже складно визначити справжнє джерело походження грошей. Щоб контролювати такий процес та різні махінації створено органи, які здійснюють моніторинг, одним з яких є Державна служба фінансового моніторингу в Україні. В разі виявлення порушень у фінансових операціях, вводиться кримінальне впровадження. Але в системі фінансового моніторингу не рідко трапляються прогалини, це пояснюється тим, що немає чіткої взаємопідпорядкованості відповідних органів через бюрократизацію, корумпованість окремих підрозділів, складність виявлення легалізації капіталу та ін.

Отже, по-перше, моніторинг є невід'ємним заходом з контролю за фінансовими операціями та махінаціями не тільки в банківській, а й в інших сферах, сприяє зниженню нелегальної економічної діяльності. Але сьогодні все ж таки існують деякі проблеми, пов'язані з фінансовим моніторингом. По-друге, до сих пір існує недовіра до влади, недостатня законодавча врегульованість, корумпованість та надмірне податкове навантаження, що призводить до непривабливості країни в світовому економічному просторі. Тому є нагальна потреба у ліквідації цих проблем задля досягнення високих соціально-економічних результатів в майбутньому, адже тіньова економіка завжди сприяла розвитку й збагаченню «верхів», але ніколи не підвищувала добробут країни.

Список використаної літератури:

1. Dev Kar. Financial Flows and Tax Havens: Combining to Limit the Lives of Billions of People [Електронний ресурс] / Dev Kar, Guttorm Schjelderup // Creative Commons Attribution. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gfintegrity.org/report/financial-flows-and-tax-havens-combining-to-limit-the-lives-of-billions-of-people/>.
2. Schneider F. Shadow Economies All over the World / F. Schneider, A. Buehn, C. Montenegro. – 2010. – №5356.